Vereniging van TBS-advocaten
p/a Knoester Van der Hut & Alberts Advocaten
Postbus 84195
2508 AD DEN HAAG

T.a.v. mr. J.A.W. Knoester

ONTVANGEN 23 MEI 2022

Geachte heer Knoester,

In uw brief van 15 maart 2022 verzoekt u mij een vordering tot cassatie in het belang der wet in te stellen tegen de beslissing van de penitentiaire kamer van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 30 december 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:11993.

In antwoord op uw verzoek bericht ik u als volgt.

Cassatie in het belang der wet strekt ertoe het de Hoge Raad mogelijk te maken zich uit te spreken over rechtsvragen waarvan de beantwoording uit een oogpunt van rechtseenheid of van rechtsontwikkeling wenselijk is. In de door u voorgelegde beslissing zijn dergelijke vragen niet aan de orde. Ik zal daarom uw verzoek niet inwilligen. Ik licht dit als volgt toe.

Het hof heeft in zijn beslissing, samengevat en voor zover relevant, het volgende overwogen:
- vooropgesteld dient te worden dat het Nederlandse strafrecht een gesloten stelsel van rechtsmiddelen kent;
- het vonnis van de opleggingsrechter waarbij de tbs is opgelegd is onherroepelijk;
- in het vonnis van de opleggingsrechter is niet met zoveel woorden overwogen voor welk van de bewezenverklaarde feiten (tweemaal mishandeling en opzettelijke brandstichting terwijl daarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten is) de tbs is opgelegd;
- in het vonnis ligt besloten dat de maatregel ter zake van de brandstichting is opgelegd;
- het hof leest de motivering van de beslissing van de opleggingsrechter zo, dat de mishandelingen weliswaar enige betekenis hebben bij de vraag of sprake is van een misdrijf in de zin van art. 38e lid 1 Sr, maar daarin is niet te lezen dat uitsluitend de mishandelingen daarvoor bepalend zijn;
- het hof volgt niet het standpunt van de verdediging dat de bewezenverklaarde brandstichting met gemeen gevaar voor goederen nimmer een misdrijf kan opleveren dat gericht is tegen de onaantastbaarheid van het lichaam. Of van een geweldsmisdrijf sprake is kan ook worden afgeleid uit de – al dan in onderling verband en samenhang gelezen – overige inhoud van de einduitspraak van de opleggingsrechter, zoals bewezenverklaring, bewijsmiddelen, kwalificatie, motivering van de weerlegging van gevoerde verweren en motivering van de opgelegde sanctie(s), aldus rov. 4.4. uit HR 12 februari 2013, ECLI:2013:BY8434, NJ 2013/161. Dat betekent dat niet is uitgesloten dat onder omstandigheden andere strafbare feiten (in casu de mishandelingen) met name als die onlosmakelijk, althans zeer nauw samenhangen met het indexdelict (in casu brandstichting) betrokken worden bij

beantwoording van de vraag of dat indexdelict gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam (vgl. HR 19 juni 2018, ECLI:2018:954);
- de slotsom is dat het gesloten systeem van rechtsmiddelen zich ertegen verzet dat in het kader van de tbs-verlenging een toets plaatsvindt van de beslissing van de opleggingsrechter.

De stelling in uw verzoekschrift is dat het hof met deze laatste overweging het leerstuk van het gesloten stelsel van rechtsmiddelen anders toepast dan in drie andere uitspraken van hetzelfde hof uit 2011.
Naar voren wordt gebracht dat het hof in die andere arresten heeft geoordeeld dat aan de verlengingsrechter de bevoegdheid toekomt (opnieuw en al dan niet in afwijking van de rechter die de maatregel heeft opgelegd) zich over de vraag inzake het geweldsmisdrijf uit te laten en daarmee te bepalen of er sprake is van een al dan niet gemaximeerde tbs. Daarbij heeft het hof nog overwogen dat het, ondanks het gesloten stelsel van rechtsmiddelen, in strijd met het wettelijk systeem zou zijn om een tbs die, gelet op de door het hof gegeven uitleg van het in art. 38e lid 1 Sr bedoelde misdrijf, als gemaximeerd moet worden aangemerkt, (onbeperkt) te verlengen als daarmee de duur van vier jaren wordt overschreden.

Met uw formulering 'opnieuw en al dan niet in afwijking van' lijkt u het oog te hebben op de situatie waarin de verlengingsrechter de vrijheid heeft de vraag of sprake is van een geweldsmisdrijf, zelfstandig en in voorkomende gevallen anders te beantwoorden dan de opleggingsrechter.

Ik deel deze visie niet. Sinds het arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 31 juli 2012 (Van der Velden tegen Nederland, nr. 21203/10) en het arrest van de Hoge Raad van 12 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY8434, NJ 2013/161, gebruikt het hof deze formulering niet meer. Zo overweegt het hof in de onderhavige uitspraak van 30 december 2021 dat het gesloten systeem van rechtsmiddelen zich ertegen verzet dat in het kader van de tbs-verlenging "een toets plaatsvindt" van de beslissing van de opleggingsrechter.
Sindsdien is het zo, dat het hof als verlengingsrechter (in beroepszaken) in gevallen waarin de opleggingsrechter niet expliciet in het vonnis of arrest heeft aangegeven of sprake is van een geweldsmisdrijf, de uitspraak van de opleggingsrechter mag interpreteren aan de hand van de omstandigheden die het hof in de onderhavige uitspraak van 30 december 2021 heeft geciteerd uit het arrest van de Hoge Raad van 12 februari 2013. De Hoge Raad overweegt in dat arrest nog, dat geen rechtsregel eraan in de weg staat dat de verlengingsrechter het oordeel dat sprake is van een geweldsmisdrijf besloten kan achten in de einduitspraak van de opleggingsrechter.

Ik merk hierbij op dat benadrukt dient te worden dat de Hoge Raad hiermee geen vrijbrief geeft aan de verlengingsrechter om af te wijken van de uitspraak van de opleggingsrechter. De verlengingsrechter mag op de wijze als door de Hoge Raad aangegeven de uitspraak van de opleggingsrechter

interpreteren. Dit houdt in dat het hof mag oordelen over de vraag hoe de opleggingsrechter het kennelijk of klaarblijkelijk bedoeld heeft. Uw standpunt dat uit het arrest van de Hoge Raad van 12 februari 2013 valt op te maken dat de verlengingsrechter ten aanzien van de gemaximeerdheid van de tbs een afwijkend oordeel mag hebben van de opleggingsrechter deel ik niet. De aanvang van overweging 4.6 in dat arrest, inhoudend "De raadpleging van deze stukken zal vooral (cursivering van mij) aangewezen zijn (…)", maakt dit niet anders.

Tevens wijst u in uw verzoekschrift op de beslissing van het hof van 21 april 2011 van ECLI:NL:GHARN:2011:BQ2578. Hiertoe geldt het volgende.
In dat geval heeft de opleggingsrechter tbs opgelegd naar aanleiding van een delict waarvoor wettelijk gezien geen tbs opgelegd had kunnen worden. Het hof heeft geoordeeld dat "ongeacht het gesloten stelsel van rechtsmiddelen uit het systeem van de wet voortvloeit dat verlenging van een tbs die niet opgelegd had mogen worden, ontoelaatbaar is". Die zienswijze is juist. Het hof heeft niet geoordeeld dat er geen sprake is van een geweldsmisdrijf, maar heeft binnen zijn zelfstandige bevoegdheid geoordeeld dat verlenging van de tbs in dit geval niet mogelijk is. In diezelfde lijn heeft het hof in zijn beslissing van 16 december 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:11773 geoordeeld ten aanzien van de voortzetting van de tenuitvoerlegging van de ISD-maatregel. Van een verschil met de beslissing van het hof van 30 december 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:11993, zoals door u gesteld, is dan ook geen sprake.
Samengevat betekent het voorgaande dat er sinds de uitspraak van de Hoge Raad van 12 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY8434, NJ 2013/161 ten aanzien van het door u naar voren gebrachte punt geen verschil is tussen de onderhavige uitspraak van het hof van 30 december 2021 en de andere (nadien) verschenen uitspraken van dat hof. Nu van verdeeldheid in de rechtspraak geen sprake is zal ik, zoals hiervoor opgemerkt, uw verzoek tot het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet tegen de voorgelegde beslissing niet inwilligen.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De Procureur-Generaal,

Mr. F.W. Bleichrodt